

Budapestre vonatkozó ujságcikkek

Osztályozás

Szerző:

J. M.

Cím:

NAGY LAJOS UTCA

Forrás:

Élet és Irodalom

Tárgy

725.092.1

Hely

"Nagy Lajos u"

Idő

1957. u

Személy

Helyszám

(Hely)

(Idő)

(Köt. v. füz.)

(Oldal)

1957. 6. 21.

Ilyen táblát sehol sem látni fővárosunkban. Van ugyan egy Nagy Lajos király útja a XIV. kerületben, de most nem a királyról van szó, hanem egy lázadó alattvalóról — Nagy Lajos íróról. Ő fedezte fel az igazi Budapestet. Nem az idegenforgalmi prospektusokban felfedezett Duna-gyöngyét, amely a Dunakorzónál kezdődött és a királyi várnál végződött, hanem a keservesen megnyomorgatott, emberi méltóságukban megbántott kisemberek Budapestjét. A pesti rész nagy kerületeinek fehér foltját, a város túlnyomó részének életformáját ő térképezte fel irodalmi eszközökkel, tudományos, szociológiai pontossággal.

A kisemberek szövetségese volt, akiknek utódai a proletariátussal együtt építik a szocialista Magyarországot. Nagy Lajos híven mutatta be írásában azt a kegyetlen szorongatást, amely osztályrésze volt mindazoknak, akik a ka-

pitalista rablótanyán saját munkájukból akartak megélni. Ezt a lehetetlenné tett életlehetőséget, mint valami fe-

nyezetett országhatárt minden oldalról a nyomor vette körül. A szellemi és testi nyomor, mint a társadalmi igazságtalanság következménye, felháborította a szenvedélyes igazmondással megvert író. A selymeshangú újságokban is felfedezte azokat az embertelenségeket, amelyek mellett önérzetes ember nem haladhat el szóltanul. Ő volt az egyetlen magyar író, aki észrevette és világgá kürtölte, hogy Budapest, ez a dunai gyöngyszem a világ egyik legférgesebb városa volt, ahol a hajlékhozjutott embereknek utóbb még szomorkodniuk kellett, mert nem volt éjszakai nyugodalmuk.

Sokan felróták neki, hogy ábrázolási módja sokszor naturalista, ami már magában véve feltételezi a szüklátókörűséget, elmarasztalták, mert hevületek és képzelőerő nem sarkallják őt mondanivalóra. De elmulasztották észrevenni, hogy figyelme a csendőrszuronytól a szuronyos poloskáiig terjed és rideg könyörtelensé- gével mennyire reálisan festi

le a szegények számára valóban széptelen Budapest szegényfoltjait. Nagy Lajos harca prózai volt a szó szoros értelmében, ugyanakkor azonban a legmerészebb és legszébb ügyet segítette — a szegény, elnyomott osztályok felszabadulását.

Hamarosan eljön az idő, amikor meghatározzák pontos helyét és rangját kora magyar irodalmában. De már most is lehetséges és szükséges megörökíteni az emlékét, mert Nagy Lajos kétségkívül korunk egyik legnagyobb mestere volt, akire olyasformán leszünk büszkék — hazai méreteink között —, mint az oroszok Csehovra.

A budapesti realitások írójára megérdemelné, hogy utcát nevezzenek el róla. Ne legyen az körút, vagy sugárút, sem sétány vagy egyszerűen csak út sem! Legyen egy szerény utcácska, olyan amilyenekhez nehéz élete láncolta Nagy Lajost. Talán a Hársfa utca, ahol édesanyjával, a mosónővel lakott neves író korában is.

J. M.